

დღეღმწა

№ 12, 2017

გაერთიანება

ახალი
2018
წელს

ბუნების სინოტვიკოსები

მერცხალი მაღლა ტრიალებს –
ავდარი დაიგვიანებს,
თუ დაბლა ჩამოფრინდება,
ცა ღრუბლით დაიბინდება;

მოზუზულია ყვავი,
დედაბერივით ჩხავის,
ფუტკარი არსად დაფრენს –
ამინდი მოდის ავი;

თოლია ქვიშაზედაა –
მეთევზეების სევდაა;
თოლია წყალზე დაჯდება
და დარკეთილი დადგება;

ზურგქარში მარცხნივ გახედე,
დაჰკვლიე, როგორ არიან:
ღრუბელი მოდის – იავდრებს,
ცანმინდა მუდამ დარია;

როცა სტვენია სტვენს,
ზამთრის სულს მოაფრენს,
როცა სარკმელთან ზის,
მოლოდინი აქვს მზის;

გედი თოვლისკენ მიფრინავს,
ღერღეტი* ნვიმას მოჰყავს,
იხვი ნიავეში ფარფატებს,
მზე უხარია ოყარს*.

თუკი მზე ნისლის რგოლშია,
თუკი თოვლია ფაფუკი
და შიგ ნაგაზი გორაობს,
გვიახლოვდება ქარბუქი.

ძლიერ ციმციმებს ვარსკვლავი,
მთვარე ჯვარშია, წრეშია,
მინაზე ჭრელოებია –
მამ, ყინვას უთარეშია;

შემოფრენილა ჭილყვავი –
გადნება ყინვა მჭირხლავი;

მოფრინდა ბოლოქანქარა –
წყალზე ყინული გამქრალა;

ფრთები გაშალა ტიტამ
და მზემაც თვალი ჭყიტა;

ამინდი ბუნებისაა,
მთავარი მაინც გულია,
ნეტავ, გულს, ზამთარ-ზახულში
რომელშიც გაზაფხულია.

ღერღეტი (ღერღედი) – ძვ. ბატი
ოყარი – იგივეა, რაც ყანჩა

მხატვარი
ანნა კანდელაკი

ყვითელი ნაყოფი

მხატვარი
ვაჟა ქურხული

სამზევეთის ტყეში ბარაქიანად თოვდა. აქ ერთი ძველი ჩვეულება ჰქონდათ, გოზინაყს ყოველთვის ახალ წლამდე ერთი დღით ადრე ამზადებდნენ და ამ დიდ საქმეში თავისი მცირეოდენი წვლილის შესატანად უკლებლივ ყველა ნაძვნარში იკრიბებოდა.

ამ დროს ყველა ძველ წყენას ივინყებდნენ. ეს ერთადერთი დღესასწაული იყო, რომლის დროსაც მგელი ბაჭიას, მელა მწყერს, დათვი შველს და ტურა ჭყიპინა ჭრელ გოჭებს ჯერ კაკლის სწრაფად მტვრევაში და მერე კი მის დარჩევაში ეჯიბრებოდნენ.

და აი, მაინცდამაინც ამ დღეს კუდფუმფულა ციყვუნას ისე ღრმად ჩაეძინა, ყვავის ჩხავილმა ძლივს გამოაღვიძა.

– ვაიმე, მაგვიანდება! – თვალის გახელისთანავე ციყვმა თათები თავში წაიშინა, მერე წინდანინ წითელი ბაფთით შეკრულ კაკლებს დაეჭიდა და, გოზინაყს მისი თათი რომ არ დაჰკლებოდა, ფულუროდან ვერცხლისფრად ანთებული, გირჩებით მორთული ნაძვისკენ კისრისტეხით გაიქცა.

არბის ციყვი აღმართზე, თავს არ ზოგავს; არბის, რაც შეუძლია სწრაფად, მაგრამ

იმდენი კაკალი მიაქვს, თან წინ ისე უშნოდ უფრიალებს ბაფთა, თვალაჭრელებული ვერაფერს ხედავს.

ზუსტად იმავე გორას საახალწლო დუნ-დუნდუნით მიუყვებოდა დათვი. თან მთელი ტყის იმედი – თაფლით სავსე ქოთანი მიჰქონდა. ჰოდა, ისე დინჯად მიდიოდა, კუ გაასწრებდა, მაგრამ დათვის ეს არ ადარდებდა, მხოლოდ იმაზე ფიქრობდა, თაფლისკენ თათი არ წასცდენოდა. ცოტათი იმისი ემინოდა, ყინულზე ფეხი არ დაცურებოდა და ძალიან, ძალიან ფრთხილობდა.

აღმართს დაღმართი მოჰყვა. ციყვი დაღმართზე კიდევ უფრო სწრაფად ჩარბოდა.

– მოჩქარეს მოუგვიანდეს, ვერ გენევი, ცოტა ნელა იარე! – დროდადრო დასჩხაოდა ყვავი.

– ეგლა მაკლია, მჩხავანას რჩევას ვუგდო ყური. ბარემ ისიც მითხარი, ყელის ჩასაკოკლოზინებლად გოზინაყის რამდენი ნაჭერი ავილო! – იმის ნაცვლად, კარგი რჩევა ყურად ელო, ციყვემა ყვავს უკმეხად უპასუხა და მუშტად შეკრული მარჯვენა გოროზად მოუქნია.

სწორედ ამ დროს შეეჯახა დათვის. მსხვილ-მსხვილი კაკლები აქეთ-იქით დაიფანტა. თან საშინელი ჭახანიც გაისმა – ქოთანი, არც მეტი, არც ნაკლები, 2018 პანანინა ნატეხად იქცა და თაფლი ძირს დაიქცა.

ციყვის დაუდევრობით, იცით, კიდევ რა დაშავდა? სანამ ახალ კაკალსა და თაფლს იშოვნინდნენ, პირველად შემობრძანდა ახალი წელი, რომელსაც სამზევეთის ტყე გოზინაყის მზადებაში გართული შეხვდა.

ანა მამუკელაშვილი

ზამთარი

ბებიკომ რომ მარიკოს მოუქსოვა წინდა, ყოველ დილას გოგონას უთოვლობა სწყინდა. არ დამდგარა ზამთარი, ჯერ ფერები ფერობდა, თოვლის ფიფქებს ეძინათ, შემოდგომა ჭრელობდა. მერე უცბად გახუნდა ჩვენი თეთრი ღრუბლებიც გახდნენ ნაცრისფერები. – ერთი, იქით გახედე, დათოვლილან მთები, ჩემი ხელთათმანები დაამთავრე, ბები? ვითმინე და ვითმინე, დამყურებდა ზეცა, რაც ზამთარს უხდებოდა, ყველაფერი მეცვა.

მზია ჩხატიანი

მონყენილია ჭადარი

აივლ-ჩაივლის ქირქილით
დეკემბრის ქარი, აშარი,
ფიფქი მიმოაქვს ცივ-ცივი
და ღრუბლის ქულა შავ-შავი.
ხან დევი, კოპებშეკრული,
ხან განენილი თავშალი.
მონყენილია ჭადარი,
ტანსაცმელშემოდარცული,
მონატრებია ზღაპარი
კალთაშრილა ზაფხულის.
ჭადარს ამშვიდებს ღაბუა
გოგო, ნამნამებფახულა:
– სულ მალე თოვლის ბაბუა
თეთრ ნაბადს ნამოგახურავს.

მხატვარი
სოსო შალიგაშვილი

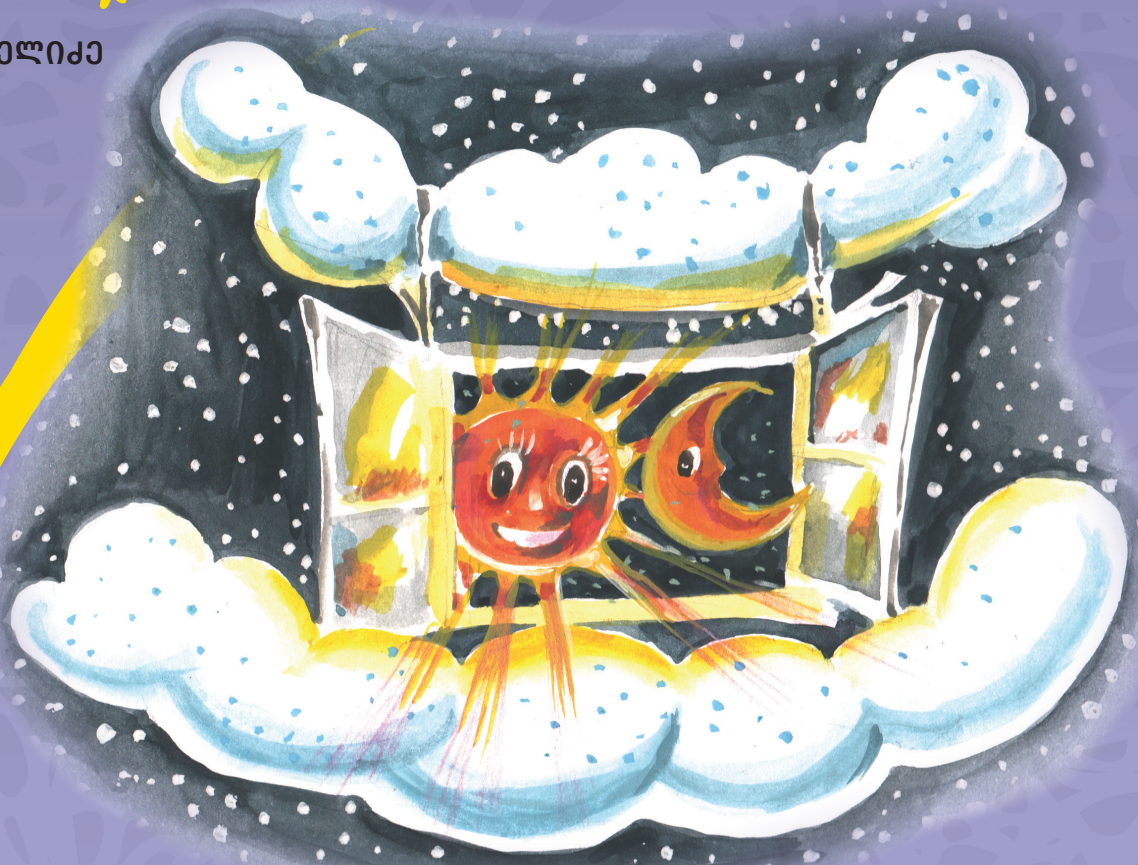
ეკა ქარჩავა

ახალი წელია

ფიფქებმა გადაფარეს
ეზო, მთა და ბარი,
ახალ წელს ვეგებებით –
ლიად არის კარი.
ჩამიჩი და ლელვის ჩირი,
ხილი, კანფეტები,
ჭრელაჭრულა ნაძვის ხე და
ბევრი ფანტელები...
ხალისობენ პატარები:
ლულუ, ნინო, მათე,
თოვლის ბაბუს მოლოდინში
ყველა ღამეს ათევს.
ნაირფერად შეფუთულა
ბევრი საჩუქარი:
მანდარინი, შოკოლადი,
ტკბილი ნაზუქები.
თორმეტ საათს ველოდებით,
ნუთი ნუთზე მოვა,
ამ განწყობას ალამაზებს
გარეთ თეთრი თოვა.

ნახატი ავტორისა

ზოგორ იგუნდავა მზემ

დაზამთრდა. არემარეს სიცივე გაუბატონდა – დღე გაანამცეცა და ღამე გაადევკაცა. ტბები თუ მდინარეები მიყინ-მოყინა, მთა-ბარს თუ ქალაქებს, სოფლებსა თუ მდელოებს თოვლი საბნად გადააფარა და ბუნება გაზაფხულამდე მიაძინა.

ცის უსასრულობაში, ღრუბელთა შორის, ერთი სახლი ეკიდა, რომელშიც და-ძმა – მზე და მთვარე ცხოვრობდა. როდესაც მზე სახლში არ იყო, მინაზე დღე იდგა. ამ დროს მთვარე საწოლში ნებვირობდა და ძმის დაბრუნებას ელოდა. მზე დედამინას გარს შემოუვლიდა, სახლში დაღლილი შეგორდებოდა და დაიკოს ღამის გასანათებლად გაუშვებდა. მთვარეც დედამინას ერთს შემოუფრენდა და ძმის ჯერი დგებოდა. ღვთის ნებით ასე იყო, ასე არის და იქნება მუდამ.

– მზეკუნა, გაიღვიძე, გეყო საწოლში კოტრიალი. გარეთ გადი, შენი სითბო დაასხივე, თორემ ქვეყნიერება გაიყინა!

– გარეთ ცივა? – ცხრა თვალი ჭყიტა მზემ.

– ისე რა, – მიუგო დაიკომ.

– ჩემო ლამაზო, იცი, რა დამესიზმრა?

– რა? – საწოლის გვერდით სკამზე წამოსკუპდა მთვარე.

– რა და, თითქოს ბავშვებთან ჩავედი, ვიგუნდავე, ციგით ვისრიალე და ძალიან გავერთე. რა კარგი ყოფილა თოვლში თამაში!

– ჩემო ძამიკო, მე ყოველ ღამით ჩავდივარ და თოვლში დავბაჯბაჯებ, ციგითაც დავექრივარ, მაგრამ რად გინდა?! ამ დროს ბავშვებს სძინავთ და მარტო თამაში ძალიან მომბეზრდა. შენ რომ ჩახვიდე, ცუგრუმელები კი დაგხვდებიან, მაგრამ, ისეთი ცხელი ხარ, მთელ თოვლს თვალის დახამხამებაში დაადნობ, ეგ კი არადა, შეიძლება ნაადრევი გაზაფხულიც კი მოიყვანო, ხეები გაყვავილდება, იები და ენძელებიც ამოვლენ...

– აბა, რა ვქნა? – მოიწყინა მზემ.

მთვარე ჩაფიქრდა:

– უი, – გახარებულმა წამოიძახა. კარადასთან მივიდა. – ცეცხლგამძლე პალტო უნდა ჩაგაცვა. მარცხენა სხივებს მარცხენა სახელოში გაუყრი, მარჯვენას – მარჯვენა-

ში. სხივის წვერებზე ცეცხლგამძლე თათმანებს გაიკეთებ და ჩადი, ბატონო, იგუნდავე, რამდენიც გინდა. თავზე კი ეს ქუდი ჩამოიფხატე, ესეც ცეცხლგამძლეა, – პალტო გაუნოდა გავარვარებულ ძამიკოს.

მზე სანოლიდან მკვირცხლად წამოხტა:

– სწრაფად ჩამაცვი! – ცალი მხარის სხივები ერთად შეაგროვა და სახელოში გაუყარა, შემდეგ დარჩენილ სხივთა კონა მეორე სახელოში შეაცურა. პალტოს ღილები შეიკრა. – მართლა ცეცხლგამძლეა?

– კი, ძამიკო, ეს ტანსაცმელი ერთმა კუდიანმა ვარსკვლავმა დამიტოვა. ისიც საგუნდაოდ ყოფილა ბავშვებთან და მითხრა, რომ პატარებმა ვერაფერი შეატყვეს...

– კარგიაა, – ჩაილაპარაკა მზემ და თავზე ქუდი ჩამოიფხატა.

მთვარემ სახელოებიდან გამოყოფილ სხივთა წვერებზე თათმანები გაუკეთა, ქუდი გაუსწორა, პალტოს საყელო აუნია და ყელზე ლამაზი შარფი შემოახვია.

– აუუ, როგორ დამცხაა, – წაინუნუნა მზემ.

– გუნდაობა თუ გინდა, უნდა გაუძლო, – დაამშვიდა დაიკომ და კარებამდე მიაცილა. – იცოდე, იქ დიდხანს არ დარჩე, თორემ უშენოდ ქვეყნიერება გაიყინება.

– ვიცი, ვიცი, – მიაძახა ძამიკომ და მინისკენ დაეშვა.

ბევრი დრო არ დასჭირვებია, პირდაპირ მოგუნდავე ბავშვებთან გაჩნდა. ანცმა კუდრაჭებმა მზე, რა თქმა უნდა, ვერ იცნეს, ერთიორი გუნდაც კი მოარტყეს. მზემაც გააკეთა რამდენიმე გუნდა და ბავშვებს ესროლა. როდესაც გუნდაობით გული იჯერა, ვილაცხას ციგა სთხოვა და რამდენჯერმე თავდაღმართიდან დაეშვა. ის იყო, კიდეც უნდა ჩასრიალებულიყო, რომ სახლებიდან მშობლებმა ბავშვებს გადმოსძახეს: სასწრაფოდ ამოდით, გარეთ ძალიან აცივდაო!

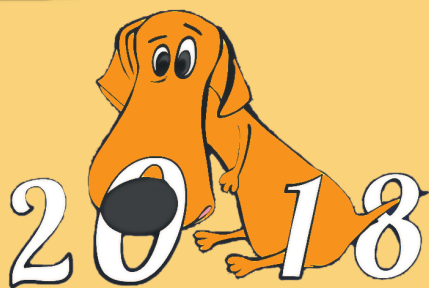
ახლა კი მიხვდა მზე, რომ მის გარეშე ბავშვების შრიამული შეწყდებოდა და ყველას სახლებში ააბრძანებდნენ. ამიტომ ახალ მეგობრებს დაემშვიდობა და ცისკენ ალივლივდა. პალტო ცაშივე გაიხადა, რათა არემარე დაეთბო და ბავშვებს არ მოეწყინათ. სახლში ერთი წუთით შევიდა, მძინარე მთვარე არც გაუღვიძებია, ცეცხლგამძლე ტანსაცმელი სკამზე გადაკიდა და ცაზე დედამინის გასათბობად დაეკიდა.

სიყვარულით დაჰყურებდა იმ ადგილს, სადაც სულ ცოტა ხნის წინ იგუნდავა...

ბედნიერი იყო მზე...

მხატვარი
მალხაზ კუსაშვილი

ტრადიციულად, 31 დეკემბრის ღამეს დავემშვიდობებით გასული წლის მფარველს – ცეცხლოვან მამალს, ხელსაც დაუუქნევთ, თუმცა იცოდეთ, რომ ის ჯერ არსად აპირებს წასვლას – 2018 წლის 16 თებერვლამდე ტახტი მისია და არ სურს, ადგილი დაუთმოს სხვა ცხოველს.

2018 წლის მფარველი ყვითელი ძაღლი კი კარზე აკაკუნებს, კუდს აქიციანებს და ყეფს.

ძაღლი მშვიდობიანი, უწყინარი, პატიოსანი, სანდო ცხოველია, რა თქმა უნდა, თუ არ გავაბრაზებთ. ძაღლის ერთგულებაზე ლეგენდები დადის. ერთი ძველი ასირიული იგავი გვიამბობს:

ერთ კაცს ძაღლი ჰყავდა, რომელიც მრავალი წლის მანძილზე ერთგულად დარაჯობდა პატრონის სახლ-კარს. გავიდა დრო. ძაღლი დაბერდა. პატრონმა გადაწყვიტა, თავიდან მოეშორებინა ის, ნავში ჩაისვია, კისერზე მიიმე ქვა მიაბა და მდინარეში შეცურა. ნაპირიდან შორს გასულმა ძაღლი ხელში აიყვანა და წყალში გადააგდო. ნავი ისე შეტორტმანდა, რომ ადამიანმა თავი ვერ შეიკავა და ისიც მდინარეში გადავარდა. ძაღლმა ქვამობმული თოკის ყულფისგან თავი გაითავისუფლა, იმის მაგივრად, რომ ბოროტი პატრონისგან თავი გადაერჩინა, დასახრჩობად განწირულ კაცთან მიცურა, ტანსაცმელში პირი ჩააწვლო და ნაპირზე გამოიყვანა. ადამიანი გადარჩა და თავის მხსნელთან ერთად სახლში დაბრუნდა. ამის შემდეგ, ვიდრე ძაღლი ცოცხალი იყო, პატრონი მოვლასა და მზრუნველობას არ აკლებდა.

რამდენი პროფესია აქვს ძაღლს?

ძაღლი მცველიც არის, გეოლოგიც, სანიტარიც, მაშველიც, ალპინისტიც, გამნალმველიც, მსახიობიც, კოსმონავტიც.

აღმოსავლეთ-ევროპული ნაგაზი, სახელად ჯულბარსი, ერთადერთი ძაღლია, რომელმაც მიიღო ჯილდო „სამხედრო დამსახურებისათვის“. ის მონაწილეობდა მეორე მსოფლიო ომში, იყო გამნალმველი ბატალიონის წევრი და აღმოაჩინა დაახლოებით 7000 ნაღმი და 150 ჭურვი.

რეკორდსმენი ძაღლები

მთელ მსოფლიოში არაერთი ძაღლის ძველი დეგას: პარიზში – სენბერნარის რომელმაც ზეავის დროს 41 ადამიანი გადაარჩინა; ბერლინში – უსინათლოთა თანმხლები ძაღლის; შოტლანდიაში, ქალაქ ედინბურგში – ბობის სახელით ცნობილი სკაიტიერი-სა, რომელიც 14 წლის მანძილზე გარდაცვლილი პატრონის საფლავს იცავდა.

ძაღლი, სახელად სოტერი, რომელმაც სხვა ორმოცდაცხრა ძაღლთან ერთად იხსნა ძველბერძნული ქალაქი კორინთო.

ლეგენდა მოგვითხრობს, რომ ერთხელ, ღამით, როდესაც ქალაქს მტერი მოადგა, კორინთოს მცველებს კი ეძინათ, ქალაქის მისადგომებთან მომხდურთ ერთგულმა მცველებმა, ძაღლებმა გაუმართეს ბრძოლა. ჩაძინებულმა ჯარმა მხოლოდ მაშინ გამოიღვიძა და გაეშურა საბრძოლველად, როცა ერთი ძაღლი იყო ცოცხალი, სახელად სოტერი. მტერი განადგურებული იყო; ქალაქი გადარჩენილი, ხოლო სოტერმა მამაცობისთვის ჯილდოდ მიიღო ვერცხლის ყელსაბამი ნაწნერი: „სოტერი – კორინთოს მცველი და გადამრჩენი.“

რეკორდსმენი ძაღლები

გინესის რეკორდების ცნობილ წიგნში, სადაც დაუფერებელი და საოცარი რეკორდები თავმოყრილი, ადგილი ძაღლებსაც ეთმობა. მაშ, ასე:

- ყველაზე მაღალი ძაღლი გერმანული დოგის ჯიშისაა და უკანა ფეხებზე მდგარი 2.20 მეტრია.
- ყველაზე პატარა ძაღლია ჩიხუახუა სახელად Heaven Sent Brandy. მისი წონა 900 გრამია, სიმაღლით კი თუნუქის ქილას არ აღემატება.
- ყველაზე სწრაფი ძაღლია გრეიჰაუნდი, სახელადსტარ ტეიტლი. მისი მაქსიმალური სიჩქარე 67.22 კმ.სთ-ია. რეკორდი 1994 წლის შემდეგ ვერავინ გააუმჯობესა.
- გინესის რეკორდსმენტა სიაში ყველაზე ტიტულოვანი ძაღლის სტატუსით შევიდა ჩაო-ჩაო, სახელად „მეფე სოლომონი“. მას სხვადასხვა გამოფენაზე მიღებული აქვს 78 ჯილდო.

იკითხეთ ანა, რომ...

- ძაღლის ცხვირის ანაბეჭდი ისეთივე უნიკალურია, როგორც ადამიანის თითის ანაბეჭდი, არასდროს ემთხვევა სხვას.
- რინ ტინ ტინი პირველი პოლივუდელი ვარსკვლავი ძაღლია. ცნობილი მსახიობების მსგავსად, თავის 22 კონტრაქტს თავადვე მოაწერა ხელი – თათის ანაბეჭდით.
- @ – ამ ნიშანს ჩვენ ძაღლუკას ვეძახით, მაგრამ ბევრ ქვეყანაში სხვა სახელი აქვს: პოლონელები მას „მაიმუნს“ ეძახიან, ტაივანელები – „თავს“, ბერძნები – „იხვს“, იტალიელები და კორეელები – „ლოკოკინას“, უნგრელები – „ჭიას“, შვედები და დანიელები – „სპილოს ხორთუმს“, ფინელები – „კატის კუდს“, ან „მიაუს“.

რას უნდა ველოდეთ ამ წელს?

2018 წლის მფარველი ცხოველი, ყვითელი ძაღლი, კუთილგანწყობილი იქნება იმ ადამიანების მიმართ, ვინც ნდობასა და პატივისცემას იმსახურებს, ვისაც მშვიდობა და ჰარმონია მოაქვს, ვინც სხვებს ეხმარება.

ძაღლი ვერ შეეგუება ქედმაღლობასა და ბაქიაობას, ტყუილსა და ღალატს. ამ თვისებების მქონე ადამიანებს 2018 წელს კარგი არაფერი ელით.

ახალი წელი ცყუში

იცი, ტყეში ახალ წელს როგორ ეგებებიან? ნაძვზე შემოსკუპულან ბუ, კოდალა, მელია.

კენწეროზე ციყვი ზის, დაბლა კურდღლის ბაჭია, ყვავს თავისი ბახალა გირჩით გაუპრანჭია.

თოვლის პაპაც მოსულა და თვალს ველარ აშორებს ნაძვის ხეზე შემომსხდარ ცოცხალ სათამაშოებს.

წერილი

ჩემო თოვლის ბაბუა, მენატრები ძალიან, გავიგე, რომ ბავშვებთან გულით მოგიხარია.

ისიც ვიცი, ხურჯინი საჩუქრებით სავსე გაქვს, ალბათ, როგორ დაგღალა მძიმე ტვირთის ტარებამ!

ჰოდა, იცი, რას ვნატრობ, თოვლის ბაბუ, საჩუქრად? საახალწლოდ ეგ სავსე ხურჯინი რომ მაჩუქო.

საჩუქარი თოვლის პაპას

თოვლი მოდის, წმინდა, წმინდა, ჩამოვკიდე დიდი წინდა, ჩავალაგე გოზინაყი, შოკოლადი, ვერცხლის წვიმა.

მინდა, კეთილ თოვლის პაპას დავახვედრო საჩუქრები, ფეხი რომ არ გაუცივდეს, ჩავუღალაგე ფაჩუჩებიც.

ნახეთ, ნახეთ, ნაძვის ხესთან თოვლის გუნდა როგორ ბუქნავს!
– თოვლის გუნდა კი არადა, ბაჭიაა, კუდბუთქუნა.

ფიფქის ქუდი დაუხურავს, ფიფქის კაბას აფრიალებს, დღეს მოუტანს თოვლის პაპა სტაფილოებს – ბაფთიანებს.

მხატვარი
ნატალია კუცია

გაშჩქ უისო

ცა თეთრ ღრუბლებს აქურებს,
მალე თოვლსაც დადებს,
ფისო იქსოვს ფაჩურებს –
ჩაითბუნებს თათებს.

ბაჭია და ფიფქები

თოვლს ნაკვალევი აჩნია,
სკუპ-სკუპით მოხტის ბაჭია,
თან მოაქვს შაქარყინული;
გადმოირბინა ბინული,
რომ გადაეწლო ტრიალ ველს,
ფიფქებმა ჩაიშრიალეს,
– ნავშალოთ ნაფეხურები,
არ დაედევნონ ტურები!
თელამ შეჰკლიმა მთვარიანს,
– რა კეთილები არიან!

ბივი ჩიღვინაძე

ქარში ქანაობს ქორაფი,
ქარაფთან ქრიან ქორები,
ქედებზე თოვლი მოსულა –
ქათქათებს თეთრად გორები.

უნის გასაცხიოები

შავი შაშვების შვილებმა
შვრია აკენკეს ყანაში,
შინდის შტოებზე შეფრინდნენ,
შექნეს სიმღერა-თამაში.

ციცქნა ციყვებმა ცაცხვებში
ცხრაკარა ბინა გამართეს,
ცხრაგვარი ხილით ავსებენ
ცარიელ გოდორ-კალათებს.

თაგუნა ტუსის საუკეთესო ახალი წერი

მიტოვებული სახლის სხვენზე თაგუნა ტუსის დაედო ბინა. მის გარდა იქ სულიერს ვერავის ნახავდით. სამაგიეროდ, სახლი სავსე იყო ნივთებით, რომლებიც თაგუნას გასართობად სჭირდებოდა.

ტუსი მხიარული ბიჭია. ალბათ, იკითხავთ, ასეთი მხიარული თუა, ამ მიტოვებულ სახლში რას აკეთებს სრულიად მარტოო? ჰოდა, მხიარული რომ არის, იმიტომაც შეძლო აქ გაჩერება. თავს მოწყენის უფლებას არ აძლევდა, ხან რას მოიგონებდა, ხან – რას. აი, ახლაც ახალი წელი ახლოვდებოდა, ტუსის კი ძალიან გვიან გაახსენდა ეს, მას მერე, რაც ქუჩიდან შემოესმა ხმა: „ახალი წლის დილა დგება, ნატვრა აგვიხდებოო...“

– რაო? – ეს როგორ გამომრჩა! ვახ, ეს რა კარგი ამბავია! – აცმუკდა თაგუნა და მაშინვე დაფაცურდა, მიდგა–მოდგა.

– საჭიროა ნაძვის ხე! – ჩაიბუტბუტა და თავისი დაკვირვებული მზერა მოავლო სხვენს. მართალია, დაჟანგული მილის გადანაჭერის მეტი ვერაფერი იპოვა, მაგრამ არ დალონებულა, გარეთ გაცუნცულდა და ბასრი კბილებით ნაძვის ტოტების გადაღრღნას შეუდგა. ცოტა ხანში მიხვდა, რომ არც ისე ადვილი საქმე წამოიწყო, მაგრამ არ დანებდა, ერთი, ორი, სამი პატარა ტოტი მიწაზე ეგდო.

– კიდევ მეტია საჭირო! – შემოუძახა თავს თაგუნამ და საქმე განაგრძო: – ოთხი, ხუთი, – ერთიც დააააა, აი, საკმარისია! – შეჰყვირა კმაყოფილმა.

რის ვაი-ვაგლახით შეათრია ტოტები სახლში, მერე სხვენზე აიტანა, სული მოიტქვა და აი, იმ დაჟანგულ მილზე ტოტების ჩამოცმას შეუდგა, მერე სულ

ნაირ-ნაირი პანია ნივთები შეაგროვა და წინეებს შორის წამოასკუპა.

– აჰა, ნაძვის ხე მზად არის! ახლა თოვლის პაპა გვჭირდება! – შესძახა. მერე საკუთარ თავზე ოდნავ დიდი სათამაშო ჯუჯა იპოვა, ცოტა შეალამაზა: ძველი ქუდი ჩამოაცვა, ხელში ჯოხი მისცა და ბედნიერი ჩამოჯდა შორიასლო.

„ახალი წლის დილა დგება, ნატვრა აგვიხდებოო...“ – გულში ლიღინებდა, – ნატვრა! – ახლა ხომ ჯადოსნური ღამე დგება, ესე იგი, ნატვრის ახდენაა შესაძლებელი. მოარბენინა ფურცლის ნაგლეჯი და თავის სიცოცხლეში პირველად ოცნება გაანდო ასე იდუმალ თოვლის პაპას – ვინ იცის, იქნებ, მართლაც, იქნებ, მართლაც ხდება ასეთი რამ...

„ძვირფასო თოვლის პაპა!

მე ერთი მამაცი, მხიარული და გულკეთილი თაგუნა ტუსი ვარ, მაგრამ, იცი, სულ მარტო ვარ... ძალიან გთხოვ, მეგობარი გამომიგზავნო.

ერთი ამბით გელი.“

ნაძვის ხეზე ჩამოკიდა თავისი სურვილი და ფანჯრის მიღმა აციმციმებულ ქალაქზე მიცეცებულს ჩაეძინა.

ადრიანად გაელვძია, გაიზმორა და უცბად მოვიდა გონს, მაშინვე მიცუნცულდა ნაძვის ხესთან და რას ხედავს: წერილი აღარ ჰკიდა ტოტზე, მაგრამ არც საჩუქრის მსგავსი ჩანს რამე. ტუსის, ის იყო, იმედი გადაეწურა, რომ კარზე დააკაკუნეს. თაგუნამ ფრთხილად გაიხედა ჭუჭრუტანიდან: ხედავს, ყუთია, მეტი არაფერი მოჩანს. ფეხაკრეფით მიუახლოვდა, დაყნოსა კიდევ და, საშიში რომ ვერაფერი ნახა, თავი გადახადა:

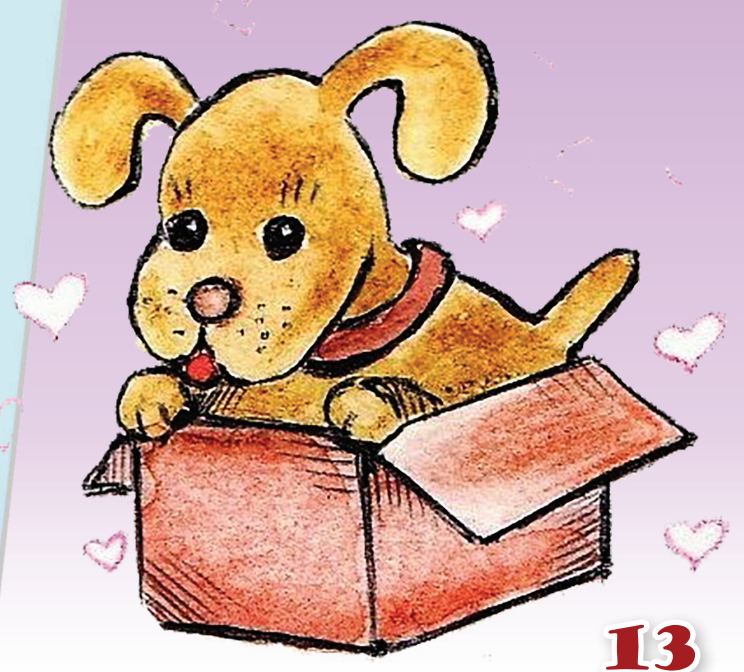

მიხეილ ხარიტონაშვილი
მურია

ბიძამ ძაღლი მაჩუქა,
 კუპრისფერი, ღუნღულა,
 ვინც კი ხელი შეახსო,
 ყველას შეუბუხუნა.
 დღისით არ ემინოდა:
 ყეფდა, ყეფდა გაბმულად.
 სუყველა ძაღლს მიქებდა:
 – რა მურა გყავს,
 რა მურა!
 მაგრამ, როგორც შელამდა,
 სიბნელემ ცა გამურა,
 უშიშარი მურია
 შეაშინა ღამურამ.

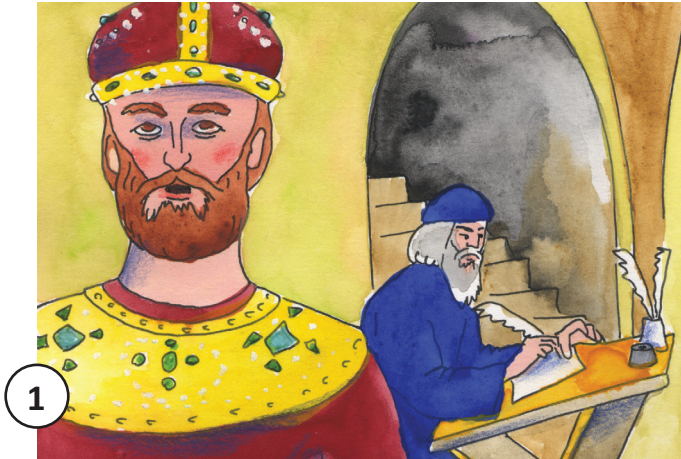
– გამარჯობა, მე თავუნია პუსი ვარ. იცით, სულ სხვა მხარეს მივემგზავრებოდი მატარებლით და უცბად.... ვერ ვხვდები, აქ როგორ აღმოვჩნდი, – გოცეებული შესცქეროდა მშვენიერი თავუნა.
 – მე კი ვიცითი!.. – მხიარულად შესძახა ტუსიმ, – გინდა, ვიმეგობროთ?
 და ისე, რომ პასუხს არც კი დალოდებია, პუსის სახლში შეუძღვა.

მხატვარი
 როინა ხელაგია

დავით აღმაშენებელი

(დასაწყისი „დილა“ №11, 2017)

1

თურქთაგან განთავისუფლებული ტერიტორიების დასაცავად მეფე დავითს მუდმივი ძლიერი ჯარი სჭირდებოდა. მან გამართა მოლაპარაკება ჩრდილო კავკასიის სტეპებში მომთაბარე ყივჩაყებთან.

2

ყივჩაყთა მთავარი ათრაბა შარალანისძე მუდმივ კონფლიქტში იყო რუსებთან და ამიტომ სიხარულით დასთანხმდა 40 000 მეომრის ოჯახებიანად საქართველოში გადმოსახლებაზე.

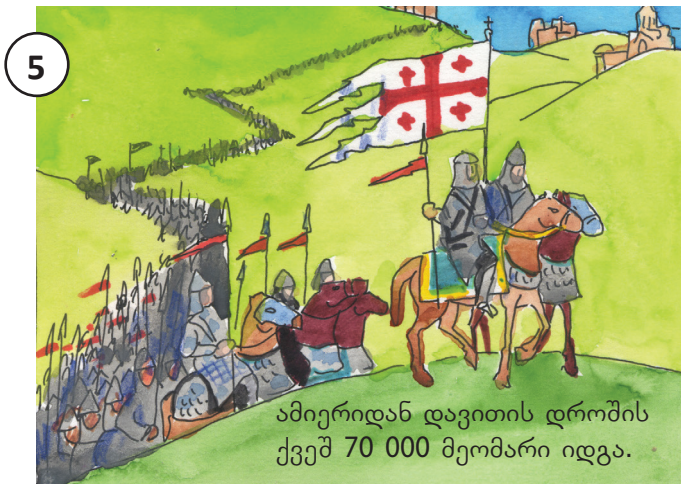
3

ხელშეკრულების განმტკიცების მიზნით მეფე დავითმა ყივჩაღთა მთავრის ასულ-გურანდუხტზე ჯვარი დაინერა გელათში.

4

საქართველოს საზღვრისპირა ზოლში ჩასახლებულმა ყივჩაღებმა ქრისტიანობაც მიიღეს და მალე გაქართველდნენ კიდევც.

5

ამიერიდან დავითის დროშის ქვეშ 70 000 მეომარი იდგა.

6

დავითმა გააძლიერა თურქთა წინააღმდეგ შეტევა. დიდი ომი მოხდა ერწუხთან 1104 წელს. ამ ბრძოლაში დავითს სამი ცხენი მოუკლეს, მაგრამ ომიდან არ გამოსულა.

7

ბრძოლის შემდეგ მეფეს უბიდან იმდენი სისხლი გადმოეღვარა, რომ მხლებლებს დაჭრილი ეგონათ, მეფემ კი პასუხად მხოლოდ გაიცინა – ეს ხმლის ღარიდან ჩამონადენი მტრის სისხლი ყოფილა.

8

მიუხედავად განუწყვეტელი ბრძოლებისა, მეფე ყოველთვის პოულობდა დროს წიგნის წასაკითხად.

9

მას ლაშქრობებში მუდამ თან ჰყავდა წიგნებით დატვირთული ჯორ-აქლემი.

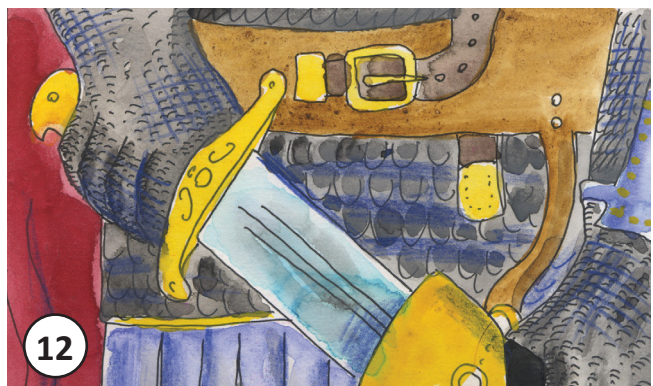
10

იმ დროისათვის დავითი მსოფლიოს ერთ-ერთი უგანათლებულესი ადამიანი იყო. რამდენიმე ენაზე ლაპარაკობდა და ყველა ეროვნებისა თუ სარწმუნოების ადამიანს ერთნაირად ეპყრობოდა. ის უდიდესი ტოლერანტი იყო.

11

ერწუხის მერე, 1110 წელს მეფემ სამშვილდე აიღო, 1115 წ. – რუსთავი, 1117 წ. – გიში და ქალაძორი, 1118 წ. – ლორე.

12

ერთ-ერთ ბრძოლაში სულთან მუჰამედის 100 000 მეომარი 1500 მხედრით გაანადგურა... მთელ მსოფლიოში ქართველთა მამაცურ ბრძოლაზე ლაპარაკობდნენ. დავითს მესიის მახვილს უწოდებდნენ.

სახუქარი სანტა-კლაუსისთვის

ჩრდილოეთის ერთ პატარა სოფელში ცხოვრობდა შესანიშნავი დურგალი, სახელად ანდერსონი. ერთხელ, ზუსტად ახალი წლის წინ, როდესაც მისი ცოლი და შვილები საახალწლო ნაძვის ხეს რთავდნენ, ანდერსონი შეუმჩნევლად გავიდა სახლიდან. ფარდულში ჰქონდა წინასწარ მომზადებული ტომარა ტკბილეულით, ტკაცუნებითა და სხვადასხვა სათამაშოთი. მას უნდოდა, სანტა-კლაუსის ტანისამოსი ჩაეცვა, კარზე დაეკაკუნებინა და ასე გაეხარებინა თავისი პეტერი, მართა და ოლაფი.

დურგალმა საჩუქრები მარხილში ჩააწყო და პარმალისკენ გასწია. მისი სახლი შემალღებულ ადგილას იდგა, ანდერსონს სიჩქარეში ფეხი დაუცდა, მარხილში ჩავარდა და ქვემოთ ჩასრიალდა. უცბად – ბუუხ! გზაზე მიმავალ ვილაც კაცს დაეჯახა და ნამქერში ისე გადაკოტრიალდა, რომ აღარ იცოდა, სად ჰქონდა ხელები და სად ფეხები.

– ძალიან გთხოვთ, მაპატიეთ, – უთხრა ანდერსონმა თოვლიდან ამოფოფხების შემდეგ.

– არა, ეს ჩემი ბრალია, – ბოდიშობდა უცნობი, რომელიც მეორე ნამქერიდან მოცოცავდა. ანდერსონით მასაც ქურქი ეცვა და თავზე სანტა-კლაუსის ნითელი ქუდი ეხურა.

– ჩემნაირად გამოწყობილხარ! – გაეცინა ანდერსონს, – შენც შვილების გართობა გადწყვიტე? – უთხრა უცნობს და ხელი გაუწოდა. – მე ანდერსონი მქვია, დურგალი ვარ.

– მე კი სანტა-კლაუსი ვარ.

ანდერსონს ისევ გაეცინა.

– ახალი წელი საუკეთესო დროა ხუმრობისთვის, გართობისა და მოჩმახული ამბებისთვის.

– იცი, რა ვიფიქრე, – უთხრა უცნობმა. – უკეთესი ხუმრობა რომ გამოგვივიდეს, მოდი, ადგილები გავცვალოთ: მე შენს შვილებს ნავულებ საჩუქრებს, შენ კი ჩემები მოინახულე. ოღონდ ეს ტანსაცმელი გაიხადე.

ანდერსონი ჩაფიქრდა.

– აბა, როგორ გამოვწყო?

– გამოწყობა რა საჭიროა, ჩემი შვილები

ისედაც ყოველდღე ხედავენ სანტა-კლაუსს, ნამდვილი დურგალი კი არასოდეს უნახავთ და ძალიან გაუხარდებათ!

მართლა სანტა-კლაუსი ყოფილაო, გაიფიქრა ანდერსონმა. ხმამალლა კი იკითხა:

– მაგრამ შენს შვილებს რა ვაჩუქო?

– საჩუქრები? – ჩაფიქრდა სანტა-კლაუსი. – თუ ნამდვილი დურგალი ხარ, წაიღე ფიჭვის ფიცრები, ხვენი, ბურღი, ჩაქური და დანარჩენს თვითონ მოიფიქრებ.

ანდერსონმა ფარდულიდან ხელსაწყოები აიღო და ტყეში, სანტა-კლაუსის სახლისკენ გასწია. გზას როგორ მიაგნო? ამაზე ადვილი რა არის, ნაფეხურებს გაჰყვა არყის ხის კორომამდე, შემდეგ მდელით მდგარ ორ ფიჭვამდე, შემდეგ კი ნაქცეულ ხემდე, რომლის ქვეშაც მინური იყო. განაკაფის სამი კუნძიდან სამი ბავშვის ცხვირი, ცხვირების ზემოთ კი ნითელი ქუდები მოჩანდა. ისეთი, როგორიც სანტა-კლაუსს ეხურა.

– ვინ ხარ? – იკითხა სამმა სანტა-კლაუსმა.

– მე დურგალი ანდერსონი ვარ, თქვენი სახლის გზა კი მამათქვენმა სანტა-კლაუსმა მომასწავლა.

ბავშვებს ძალიან გაუხარდათ.

– ნამდვილი, ცოცხალი დურგალი?

ანდერსონი წელში მოიხარა, რომ ნაქცეული ხის ქვეშ მინურში შემძვრალიყო, მაგრამ შიგნით საკმაოდ დიდი სივრცე დახვდა. იატაკი მინისა იყო. სავარძლების მაგივრად ჯირკები იდგა, საწოლზე ხავსი გადაეფარებინათ, თან ძალიან ფუმფულა. ყველაზე პატარა საწოლში

ყველაზე პატარა სანტა-კლაუსი იწვა. კუთხეში კი ბაბუა სანტა-კლაუსი იჯდა – მას ცოტა ყურს აკლდა.

– ვინ მოვიდა? – იკითხა მან.

– ეს ანდერსონია, ნამდვილი დურგალი, – ხმამაღლა დაიყვირეს ბავშვებმა. შემდეგ ანდერსონს აუხსნეს, რომ ბაბუა სიბერის გამო სულ ჯირკზე იჯდა და არასოდეს დგებოდა.

უფროსმა ბიჭმა ანდერსონს სახელოზე მოქაჩა:

– ციგის გაკეთება იცი?

ანდერსონმა თავისი ხელსაწყოები ამოალაგა, გამომშრალი ფიცრები აიღო და მსუბუქი, მოსახერხებელი და ძალიან სწრაფი ციგა გაუკეთა.

– მე კი თოჯინისთვის სანოლი მჭირდება! – ახლა მეორე სახელოზე მოქაჩა წითელნაწნავიანმა გოგონამ, – მინდვრის თავებს ვახვევ ან ციყვებს ვარწევ და დასაძინებლად ვაწვენ. მათ ძალიან უყვართ ჩემთან თოჯინობანას თამაში.

დურგალმა მას პატარა სათამაშო სანოლი გამოუთავა.

უმცროსი ბიჭი თავისთვის იდგა, მიწას ჩასჩერებოდა და არაფერს ითხოვდა.

– შენ რა გაჩუქო? – შეეკითხა ანდერსონი. ბიჭმა ჩაიჩურჩულა:

– არ ვიცი.

ანდერსონმა ფიჭვისგან ბზრიალა გამოუთავა.

– გამომართვი და გამხიარულდი.

შემდეგ ანდერსონმა მოკაუჭებული, გრძელი ფესვი იპოვა და თლა დაუნყო.

– ეს რა იქნება? – შემოეხვივნენ ბავშვები, მაგრამ დურგალს საქმის დამთავრებამდე არაფერი უთქვამს. მან ყველაზე მოხუცი სანტა-კლაუსისთვის ყავარჯენი გამოთავა.

– ეს შენთვის, ბაბუა! – ბავშვებმა ყავარჯენი მოხუც სანტა-კლაუსს მიუტანეს. მან ამოიოხრა, ოდნავ ჩაახველა და ჯირკიდან წამოდგა!

ყველაზე პატარა სანტა-კლაუსისთვის კი დურგალმა ბურბუშელებისგან ჩიტი გამოთავა, რომელიც წივნივას ჰგავდა.

– გმადლობ, დურგალო ანდერსონ, – დაიყვირეს ერთხმად ბავშვებმა. – ასეთი კარგი ახალი წელი საჩუქრებითა და ნამდვილი ცოცხალი დურგლით ჯერ არ გვქონია.

შინ დაბრუნებულმა ანდერსონმა მაშინვე იკითხა:

– აბა, მაჩვენეთ, რა საჩუქრები მოგიტანათ სანტა-კლაუსმა?

– ვითომ არ იცოდე, – ეშმაკურად გადახედეს ერთმანეთს პეტერმა, მართამ და ოლაფმა. – ეს საჩუქრები შენ არ მოგვიტანე სანტა-კლაუსის ტანსაცმელში გამონყობილმა?

– აბა, ამაზე რას მეტყვით: დღეს ნამდვილი, ცოცხალი სანტა-კლაუსი შემხვდა. მასთან სახლში ვიყავი და მის შვილებს საჩუქრები დავუმზადე. ნამდვილი სანტა-კლაუსი კი თქვენთან იყო სტუმრად.

ბავშვებს გულიანად გაეცინათ.

– მამიკო, ეს შენ იყავი, გიცანით. პატარა ოლაფმაც კი იცის, რომ სასწაულები არ ხდება.

ანდერსონს გული დაწყდა:

– ეს ნამდვილი, ცოცხალი სანტა-კლაუსი იყო!

მაგრამ პეტერმა, მართამ და პატარა ოლაფმა ეს ამბავი მაინც არ დაიჯერეს. მაშინ დურგალი ანდერსონი ჩემთან მოვიდა და მთხოვა, რომ მისი მონაცოლი მეღნითა და ბატის ფრთით ფურცელზე ჩამეწერა. როდესაც რაღაცებს ჰყვებიან, ცოტა ტყუილებსაც უმატებენ ხოლმე, მაგრამ, რაც ამ ფურცელზე კალმითა და მეღნით არის დაწერილი, ის სრული სიმართლეა.

თარგმნა

გიორგი კაკაბაძე

რას უკრავს ქარი?

მარიამ ნიკლაური

სულ ზუის და ქრის, ზუის და ქრის.

აბა, ვის უნახავს საკუთარი თვალით ქარი? არავის. ხედავ მხოლოდ ქარით ანეწილ თმებს, ქარით გადახრილ ხეებს, ქარით ჰაერში ატაცებულ ფოთლების კორიანტელს... იმ ქალაქებში, სადაც ადამიანებს სანაგვე ურნასთან მისვლა ეზარებათ, ქარი სხვა ნივთებსაც აფრიალებს ჰაერში: ეს ცელოფნის პარკიო, ეს პლასტმასის ბოთლიო, ეს ნაყინის ჭიქაო, ეს დაკუჭული კანფეტის ქალაღიო. კიდევ, ღია ფანჯრებში ფარდებს აფრიალებს. ზოგს ქუდასაც გასტაცებს. თუმცა, ამ უზარმაზარი, უხილავი „ზუზუნელას“ მნახველი ქვეყნად არავინ არის.

ეს ამბავი კი, რაც ახლა უნდა გიამბოთ, ერთ ქალაქში მოხდა. როგორც ყველა სხვა ქალაქში, აქაც ბევრი ლამაზი სახლი დგას. ბევრია ლამაზი ქუჩაც, გზაჯვარედინიც, აივანიც. სახლებს თუნუქის სახურავები აქვთ, ანონილი დამრეცი ფერდებით და ზედ უამრავი საკვამურით. სახლებში უფროსების გარდა ბავშვებიც ცხოვრობენ: გოგონებიც, ბიჭუნებიც, სულ პატარებიც, მოზრდილებიც, დებიც, ძმებიც. ზოგი ქერა, ზოგი შავგვრემანი, თაფლისფერ-თუ ცისფერთვალეა, მხიარულები, მტირალეები, მსუქნები და გაჩხინკულები... და, რაღა თქმა უნდა, ისინი, ყველა, დღეში რამდენჯერმე

შერბის ტუალეტში. მერე ხელსაც იბანენ და ისევ ოთახებში გამორბიან სათამაშოდ.

იმ დღესაც ასე მოხდა, როცა პატარა თანო ტუალეტში შევიდა და უცებ ჭერიდან რაღაც უცნაური ხმები მოესმა: – დუგ-დუგ-დუუუუუუ, დაბ-დაბ-ზუ-ზუ-ზუუუუუუუ, დაგ-დაგ-დაგ-უუუუუუუ...

თანოს შეეშინდა, წარბები შეჭმუნა და ის იყო, ტირილი უნდა დაენყო, ბებიკომ დაამშვიდა, ნუ გეშინია, ეს ქარის ხმაა, ქარი უკრავს ჩვენ საკვამურზეო...

დამავინცდა მეთქვა, რომ თანო მარტო კი არ შევიდა ტუალეტში, თან ბებოც შეჰყვა, რომ პატარა მოხერხებულად დაესვა „საფუსუნე-ზე“. „საფუსუნეც“ ბებოს მოგონილი სიტყვაა „ზუზუნელასავით“.

ამ დროს კი თანოს დაიკო, ელენე, დიდ ბუხრიან ოთახში მაგიდას მისჯდომოდა და თავის საყვარელ პრინციცებს ხატავდა. უცებ ბუხრიდან უცნაური ხმა გაისმა:

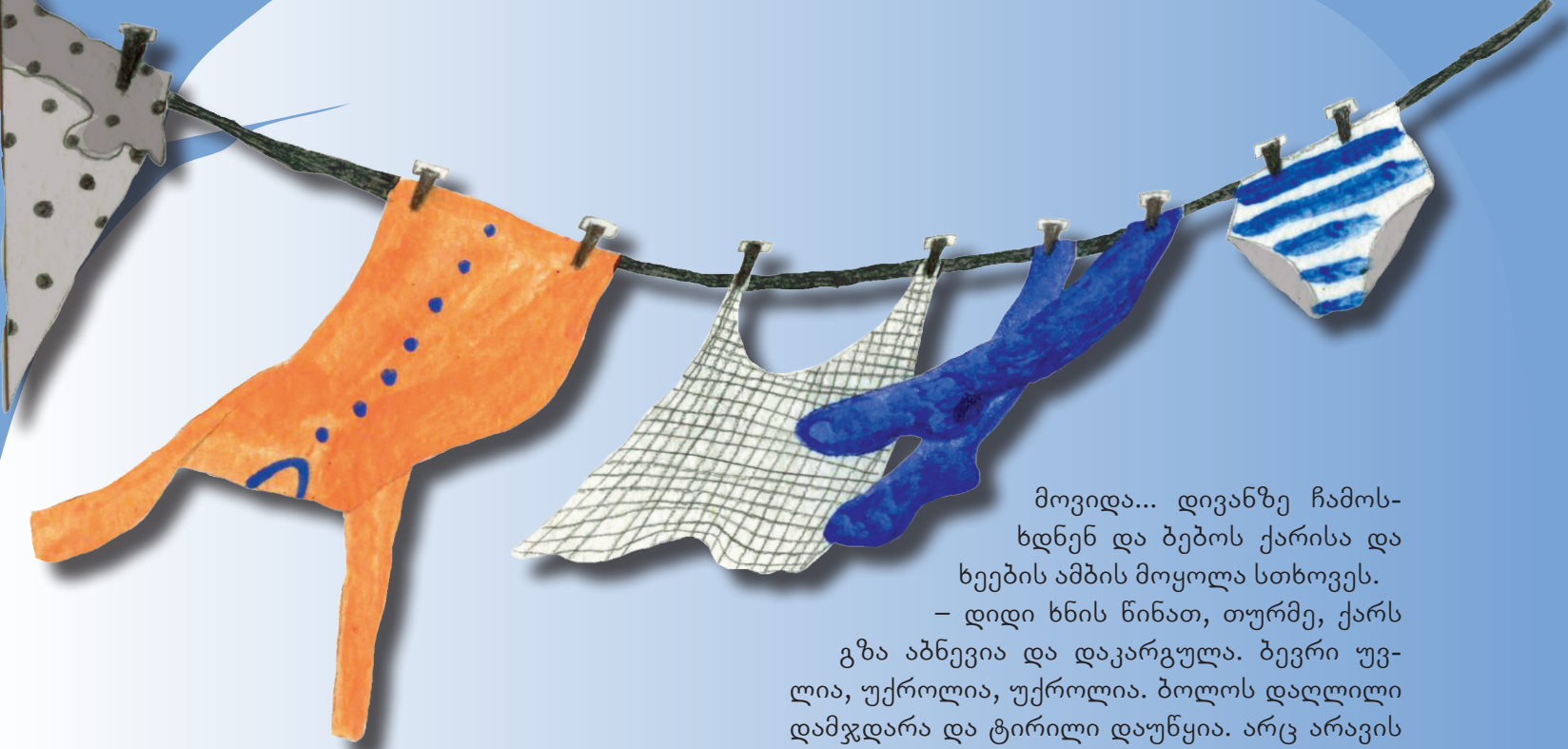
– დუგ-დუგ-დუუუუუუ, დაბ-დაბ-ზუ-ზუ-ზუუუუუუუ, დაგ-დაგ-დაგ-უუუუუუუ. ელენიკოსაც შეეშინდა. ბუხარს მიაშტერდა. ხმა რომ განმეორდა, წამოხტა და ტუალეტში შევარდა, სადაც ბებო და დაიკო ეგულებოდა.

ელენიკოს ტუალეტის საჰაერო მილიდანაც იგივე ხმა მოესმა: დუგ-დუგ-დუუუუუუ, ზუ-ზუ-ზუუუუუუუ, უფრო მძლავრად და მძლავრად გაჰყვიროდა მილი. შეშინებულ ბავშვებს ბებოამ აუხსნა:

– ეს ქარია, მუსიკოსი ქარია და სახურავზე უკრავს.

– რას შვრება?– იკითხა ელენემ.
– უკრავს, უკრავს! ქარია და უკრავს, შემოჯდება ხოლმე სახურავზე და ჩაჰბერავს საკვამურებს. მართალია, ცოტა ბრაზიანი ხმა აქვს, მაგრამ ყური უნდა დაუგდო, რას მღერის. საკვამურები ქარის ბუკებია. – მშვიდად განაგრძო ბებომ.

ბავშვები გაისუსნენ – იქნებ, გავიგოთ, რას მღერისო. რა თქმა უნდა, ამ ქალაქში ქარსაც ბევრჯერ დაუბერავს და მისი ხმაც ნაცნობი იყო ყველასთვის, მაგრამ ასეთი მელოდია, მგონი, მართლაც არ გაეგონათ პატარებს. თითქოს ვიღაც უზარმაზარ ბარაბანს ურტყამდა და ბუკს ბერავდა: დუგ-დუგ-დუუუუუუუ, დაბ-დაბ-ზუ-ზუ-ზუუუუუუუ, დაგ-დაგ-დაგ-უუუუუუუუ...

– როგორ უკრავს, ნეტა? ან, რას ამბობს?

– ჩაფიქრდა ელენე, თანოც გაისუსა. ბევრი ვერაფერი გაიგო, მაგრამ, მთავარია, მიხვდა, რომ საშიშიც არაფერი ყოფილა.

– რას და, ქარი თავის საყვარელ ხეებზე მღერის, – თქვა ბებომ, – რომლებიც ადამიანებმა მოჭრეს ქალაქში. მოჭრეს ქალაქის განაპირა ტყეებშიც. ყველა ის ხე ქარის მეგობარი იყო, ქარიც დაეძებს, დაეძებს, და რომ ვერ იპოვის ნაცნობ ხეს, შემოჯდება სახურავზე და სევდიანად ამღერებს საკვამურებს, ბუკებივით ჩაჰბერავს და მთელ ქალაქს აგებინებს თავის ხმას. მოჭრილ ხეებზე ჰყვება, ხან ბრაზი მოერევა და უფრო საზარელი ხმით ამღერდება. ხან კი ისე ბრაზდება, შეიძლება ადამიანებს სარეცხის თოკიდან საღამურიც კი გასტაცოს. ზედ პერანგი და შარვალიც მიაყოლოს. სვიტერებსაც ემტერება, როცა ბრაზობს.

– რატომ მოჭრეს ადამიანებმა ქარის მეგობარი ხეები? – დაინტერესდა ელენე. ამა-სობაში სატუალეტე „პატარა“ საქმეებიც და-ამთავრა თანომ და უკვე სამთავე ოთახში გა-

მოვიდა... დივანზე ჩამოსხდნენ და ბებოს ქარისა და ხეების ამბის მოყოლა სთხოვეს.

– დიდი ხნის წინათ, თურმე, ქარს

გზა აბნევია და დაკარგულა. ბევრი უფლია, უქროლია, უქროლია. ბოლოს დაღლილი დამჯდარა და ტირილი დაუნყია. არც არავის სცოდნია ქარის სახლის სამყოფელი, რომ გზა ესწავლებინათ შინისაკენ. ჰოდა, მამინ, სწორედ მამინ, ერთ დიდ, ძალიან მაღალ ალვის ხეს შესცოდებია პატარა ატირებული ქარი, ანეულა თითის წვერებზე, ანეულა მაღლა-მაღლა, კიდევ და კიდევ, უფრო მაღლა და ზევით, გაუხედავს და ქარის დედა დაუნახავს შორს, ჰორიზონტზე, რომელიც თავის შვილ ქარს დაეძებდა. ხე ძალიან მოხრილა, აუყვანია მიწაზე დამხობილი, მოკუნტული და ატირებული პატარა ქარი, შეუსვამს თავის კენწეროზე და დედისკენ გაუგზავნია. ხეს ამდენი მოძრაობისთვის ველარ გაუძლია და ფესვებამოგლეჯილი მიწაზე დაცემულა. გახარებული დედა-შვილი ქარი ერთმანეთს ჩაჰხვევია და მაღლობის სათქმელად რომ მოუხედავთ, დაუნახავთ, საბრალო ხე როგორ უსულოდ ეგდო მიწაზე. შეწუხებულან ქარები, ეს რა მოგვივიდა, ხე ჩვენ გამო დაიღუპაო. იქვე, ხის ძირში პატარა, ახლად ამოყრილი ნერგებიც ყოფილან, უთუოდ, იმ კეთილი, მაღალი ხის შვილები. მათი სლუკუნის რომ გაუგია ქარს უთქვამს, გპირდებით, რომ დღეიდან ჩვენ მეგობრები გავხდებით და არასდროს არაფერს დაგიშავებთო. ჩვენ დიდი ძალა გვაქვს და ბევრი სარგებლის მოტანა შეგვიძლიაო. მართლაც, დამეგობრებულან ქარი და ხეები. სშირად აკითხავდნენ მათ ქარები, მოჰყავდათ ხეებთან მზეც, წვიმაც, ჩიტუნებიც... ხეებიც გაზრდილან, გამრავლებულან და დაბურულ ტყეებად ქცეულან, ამ ტყეებში ცივ წყაროებს ამოუხეთქავთ მინიდან. ჰაერი კი ისეთი გრილი და საამო

გამხდარა, საიდან აღარ მოდიოდნენ თურმე ადამიანები აქ დასასვენებლად, მოჰყავდათ თავიანთი ბავშვებიც და სალამოს პირზელა ბრუნდებოდნენ თავიანთ შორეულ სახლებში. მერე უფიქრიათ, მოდი, აქვე, ამ ტყესთან ავიშენოთ სახლები, რაღა შორიდან ვიაროთო, და ამ ტყესთან ქალაქიც გაუშენებიათ. მაგრამ თავიანთი სახლების ასაშენებლად თურმე ხეების მოჭრაც დაუწყიათ. გაბრაზებულან ქარები, ხან საიდან მიასკდებოდნენ ადამიანების მოტანილ სამშენებლო ქვიშას და ჰაერში გაფანტავდნენ, ხან საიდან, მაგრამ ისინი მაინც ჭრიდნენ ხეებს და ქარებს სულაც არ ეპუებოდნენ. ისე გამეჩხრებულა ტყე, იქაურობა ძნელი საცნობი გამხდარა. სამაგიეროდ, ხეების ტყე სახლების ტყედ გადაქცეულა და მას მერე ამ ქალაქში სულ აბეზარი ქარი ქრის... ასე ბერავს და ბერავს სახლების საკვამურებს და საჰაერო მილებს ბუკებივით, დაფდაფებივით, საყვირებივით და მოსვენებას არ აძლევს ბავშვებს თუ უფროსებს. მაგრამ, რაღა დროსია, ტყის ნაკვალევიც კი აღარსად ჩანს.

– ბებო, ვთხოვოთ დედიკოს და მამიკოს და ხეები გავაზრდევიოთ, ცოდოა ქარი უმეგობროდ..

– ჰო, ქარიც ცოდოა და ჩვენც ცოდონი ვართ უმეგობროდ. ხეები ხომ ადამიანების მეგობრებიც არიან.

ელენიკო ისევ სახატავს მიუჯდა. ჩუმად და დიდხანს ხატავდა. ბებო კექსს აცხობდა და ცალი თვალი ბავშვებისკენ ეჭირა. დაინახა, როგორი კმაყოფილი სახით ადგა ელენე და ბებიასკენ ნახატი გააფრიალა. ნახე! – განუცხადა გახარებულმა. ბებია ყურადღებით დააკვირდა აჭრელეზულ ფურცელს: იჯდა ქარი სახლის სახურავზე, უბერავდა საკვამურებს. ზოგი საკვამური ფლეიტას ჰგავდა, ზოგი – სალამურს, ზოგი – საყვირს, ზოგიც – გრძელ ბუკს. აკონწილებდა გრძელ ფეხებს „ზუზუნელა“. სახლი-საკრავიც ძალიან ლამაზი იყო. მგონი, ბებიამაც პირველად ნახა ქარი. აი, თურმე როგორი ყოფილა. ჰგავდა, კი, ნამდვილად ჰგავდა ქარი ქარს. სახლთან ახლოს კი... ულამაზესი ხეები დაეხატა ელენეს. არც ყვავილები და ვინწყნოდა, არც პეპელა და არც მზე.

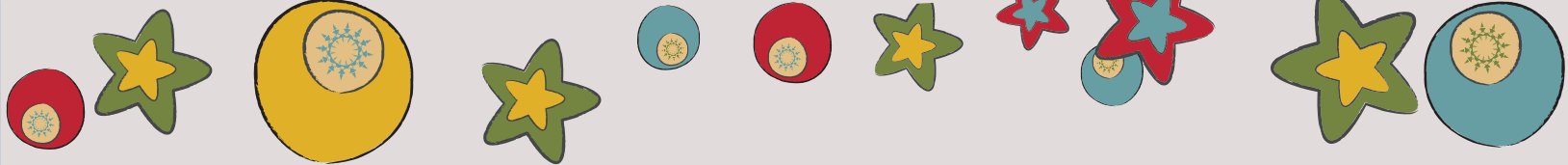
თანო კი, პატარა თანო, ოთახებში დადიოდა და გაიძახოდა: დუგ-დუგ-დუუუუუუ, ზუ-ზუ-ზუუუუუუ... თან სათამაშო სალამურს დაათრევდა. რა ექნა, პატარას, ქარისოდენა ძალა არ ჰქონდა, რომ ხმა მიეწვდინა მისთვის, შენი აღარ მეშინიაო. სიმღერა კი ქარზე ცუდად როდი გამოსდიოდა.

როცა ქარი მოგიკაკუნებთ ფანჯარაზე, როცა ხეები ტოტებს აქეთ-იქით გადახრის, როცა თმებიც აგენენებათ, იცოდეთ, რომ ეს ქარია, რომელიც ნაცნობ ხეებს დაეძებს და, თუ ვერ იპოვა, ჩამოსკუპდება სახურავზე, რომ სევდიანად ჩაჰბეროს სახლების საკვამურებს და ყველა პატარას გააგებინოს მოჭრილი ხეების სევდიანი ამბავი...

და, კიდევ რაზეა ქარის სიმღერა? ხანდახან ქარი ბავშვებზეც მღერის. უყვარს ქარს მათი კულულების აწენვა, ჰოდა, უმღერის, გარეთ გამოდით და ერთად ვითამაშოთო. მერე რა, რომ ხმა ცოტა უსიამოვნო აქვს. ეგრე ყვავის ხმაც არავის მოსწონს და არავინ ფიქრობს იმაზე, რომ ეს გალობაა, ჭიკჭიკი. ან იქნებ ყვავიც მღერის მაღალი ხის კენწეროზე შესკუპული. იქნებ ქარსაც კი უმღერის, ნახე, ნახე, რამსიმადლე ხე ვიპოვე, მოდი და ერთად ვითამაშოთო...

**მხატვარი
იულია ნიკოგოსოვა**

გოზინაყი და სიბეხე

თორმეტთან საათის ისრები ერთმანეთს გადაეფარება და გაისმის: ძინ! ძინ! ძინ!

ასე დგება ახალი წელი დღესაც, ასე იყო ადრეც.

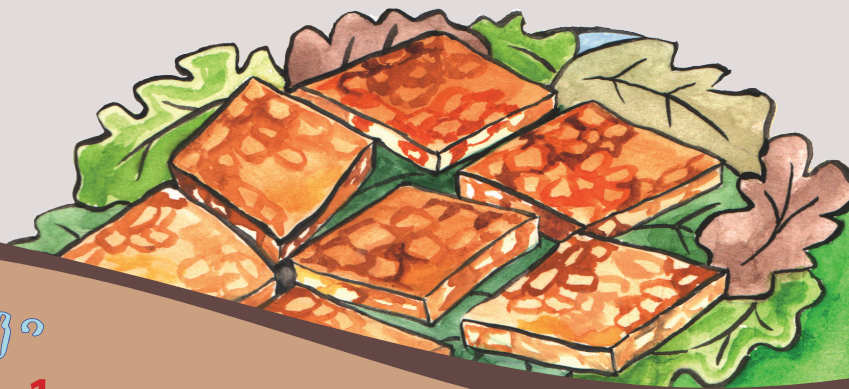
საახალწლო სამზადისში ერთ-ერთი მთავარი ადგილი უკავია გოზინაყის მომზადებას. დედებისა თუ ბებიების მომზადებული გოზინაყით დაგვაბერებენ ყოველ ახალ წელს; პირში გოზინაყის ნაჭერს ჩაგვიდებენ და დაგვლოცავენ: ასე ტკბილად დამიბერდიო! არც მეტი და არც ნაკლები: ასე ტკბილად დამიბერდიო.

ბავშვობაში, როცა გემრიელ გოზინაყს მივირთმევდი, ამ სიტყვებსაც ისე ტკბილად აღვიქვამდი და შევიგრძნობდი, როგორც გოზინაყის გემოს. წლები რომ მომემატა, ეს დაბერება მაინცდამაინც აღარ მომეწონა. მით უმეტეს, რომ ჩემ გარშემო ბევრი მტკივნეულად განიცდის ხანში შესვლასა და, მით უფრო, დაბერებასაც; ზოგი საერთოდაც ადრე ბერდება, იმიტომ, რომ ცოტა ზარმაცდება – აღარც სასეირნოდ დადის, სტუმრად წასვლაც ეზარება და მასთან მისული სტუმრების მასპინძლობაც; ვარჯიში ხომ ეზარება და ეზარება; შინ ქოთნის ყვავილებსაც კი აღარ უფლის და წყალსაც არ უსხამს. მერე ის ყვავილები დარდით ჭკნებიან და უგულისყურო ადამიანიც ადრე ბერდება.

დედაჩემი ოთხმოც წელს რომ გადასცილდა, ამბობდა: სიბერე დიდი ჯილდოა უფლისგან, მაგრამ ძნელი სატარებელი ჯილდოა.

ჯილდოა. მართლაც, როცა ტკბილად დაბერდები, შვილები, შვილთაშვილები კარგად გყავს, ყურადღებას არ გაკლებენ და შენც ცდილობ, რომ კვლავ რაიმე სასარგებლო გააკეთო, თუმცა ძველებურად ენერგია აღარ მოგდევს (ჯანი აღარ მომყვება და მუხლიო – ასე წუხან სიბერეში), ამიტომაც არის, ალბათ, ძნელი სატარებელი ჯილდო. მაგრამ თუ ყოველ წელიწადს, ახალი წლის დადგომისას დედა ან ბებია გოზინაყით დაგვაბერებს და თან დაგლოცავს: ასე ტკბილად დამიბერდიო და შენ მთელი წელი გემახსოვრება, რომ ყველანაირად უნდა ეცადო, ეს წელიწადი ტკბილად გაატარო: არავისთან იჩხუბო, არ იზარმაცო: კარგად ისწავლო, ივარჯიშო, ისეირნო ბევრი, სტუმრადაც ხშირად წახვიდე და შენც კარგად უმასპინძლო შენთან მოსულ სტუმრებს. აუცილებლად ტკბილად დაბერდები, სიბერესაც მიიღებ ჯილდოდ და არც ამ ჯილდოს ტარება გაგიჭირდება ძალიან. ამიტომ სთხოვეთ დედებს და ბებიებს, ყოველი ახალი წლის დადგომასთან ერთად გოზინაყით ყელს რომ ჩაგიკოკლოზინებენ, თქვენი დალოცვა არ დაავინყდეთ: ასე ტკბილად დამიბერდიო!

მე ასე ვფიქრობ, შენ?

საახალწლო აქაყი

რიცხვთა ქალაქში საახალწლო ფუსფუსი იყო. **1** გამოენყო და მეგობრებისთვის საჩუქრების საყიდად გაემართა. ამისთვის ალგებრის დათოვლილ მოედანს მიაშურა, სადაც კვადრატის, კუბის თუ პირამიდის ფორმის მაღაზიების ტევა არ იყო.

1 დაფიქრდა, შეამჩნია, რომ რომბის ფორმის მაღაზიაში განსაკუთრებული რიცხვთმრავლობა იყო, ამიტომ თავადაც იქ შევიდა. შესვლამდე ქუჩაში ელექტროსაათს შეხედა, რომელიც **09:20** აჩვენებდა.

იპოვე ეს დრო ისრებიან საათზე.

ნიწი ორჲელი

ექესი ქიმი შვენის ციცქნას,
შვიდს ძვირად თუ იტყვი,
ზამთრის ციდან მოფარფატებს
თქვი რა ჰქვია?

თეთრი ფიფქით შეიმოსა,
მოეფინა მადლი,
სხვა ყველა ხეს საახალწლოდ
ჩრდილავს კობტა *****

თხილის ბურბუშელას ქოჩრით
შემკობილა რაკი,
ნაძვის ნაცვლად გურიაში
დადგეს *****

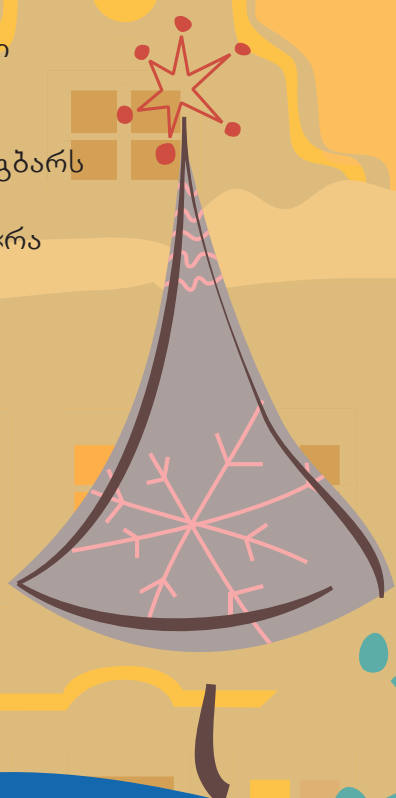
ნიგვზისა და თაფლის ნუგბარს
არ ექნება ნაკლი,
თუკი ყველამ ერთად დაჭრა
ტკბილი *****

ბაპოსუნა

დიდ-პატარას რა აჩუქოს,
მუდამ ამის ფიქრშია.
თოვლის ბაბუს ეხმარება
კობტა გოგო *****

ზამთარია და ახალ წელს
ველოდებით თხოვნით:
– ნეტავ, წელსაც გამშვენებდეს
თეთრ-ფუმფულა *****

წლის კარგსაც და მთელი წლის ცუდს
აჯამებენ დღე-დღედ.
კარგი ცუდს თუ აჭარბებდა
კვლავ უხმობენ *****-ს.

საჩუქრების შესარჩევად **1** მაღაზიაში
ზუსტად 35 წუთი გაჩერდა.
იპოვე ციფერბლატზე დრო, როცა მან
საჩუქრების შერჩევა დაასრულა.

თუმცა სალაროსთან იმხელა რიგი დახვდა, როცა
მაღაზიიდან მოვიდა, ქუჩის ელექტროსაათზე უკვე
10:25 ეწერა. ეს დროც იპოვე საათზე და ისიც
განსაზღვრე, რამდენ ხანს იდგა როგში **1**.

საახალწლო

ტყეში, მყუდრო რესტორანში
მზარეულობს წინკანა;
საახალწლო კერძები
ინტერნეტში ისწავლა.

იქვე ციყვი ფუსფუსებს,
გულმოდგინედ ამზადებს
ათასნაირ ტკბილეულს,
მართლაც თითებჩასაკვნეტს.

დარბაზის შუაგულში
ნადვის ხე დგას ხასხასა,
– კენჭი ვყაროთ მორთვაზე, –
დაიჩქმა კაჭკაჭმა.

არ ისვენებს ირემი,
კუთხე-კუნჭულს ამონმებს:
– ყველაფერი რიგზეა?
არაფერი გამოგვრჩეს...

და სტუმრებიც გამოჩნდნენ,
მასპინძლო, დაგვხვდით!
ფეხი ყველას კარგი გვაქვს,
ნუ გექნებათ დარდიო.

მოგილოცავთ ახალ წელს
საძმო, ოცი თაგვიო!
დიდი ხონჩით მოგვართვით
ტკბილი გოზინაყო!

1 ავტობუსით დაბრუნდა შინ. ფანჯრიდან
მორთულ-მოკაზმულ ქუჩებს ათვალიერებდა.
სახლში ზუსტად **11:40** მივიდა. იპოვე ეს
დრო ისრებიან საათზე და გამოთვალე,
რამდენი წუთი მოანდომა მან მგზავრობას.

გაუზიარე

ალარა ვარ ის პატარა ლეკვი,
თქვენ კი ისევ ფაფას მისხამთ ჯამში,
უკვე დროა, ვაკნატუნო ძვლები,
კბილები მაქვს მაგარი და ბასრი.

ალარა ვარ უმწეო და ციცქენა,
უკვე ხრინნი შემერია ხმაში,
იმის ნაცვლად, რომ ვაფრთხოვდე კატებს,
დამატარებთ ილღიაში გაჩრილს.

ალარა მაქვს მარტო ყოფნის შიში,
არც სიბნელის მეშინია, ვფიცავ,
უკვე დროა, რომ ვიცხოვრო მარტო,
შემიჭედეთ ბუდრუგანა ხისგან, –

მიმიჩინეთ ეზოს ერთი კუთხე,
სადარაჯოდ მომაბარეთ სახლი!
ალარა ვარ პანანინა ლეკვი,
გავიზარდე, უკვე ძალღი გავხდი.

შინ მისულს სიურპრიზი ელოდა: **2** სახურავზე
დამალულიყო და ზემოდან კანფეტები გადმოაყარა.
მერე, ძირს ჩამოსულმა, ხელი ჩასჭიდა მეგობარს და
1 და **2** საციგურაო მოედნისკენ გაეშურნენ. ამ
დროს ჯერ კიდევ დღე იყო. საათი **12:15**
აჩვენებდა. იპოვე ეს დრო ისრებიან საათზე.
მეგობრები კარგად გაერთნენ, იციგურავეს,
იცელქეს და ამასობაში დაღამდა კიდევ.

დიდ მოედანზე შეკრებილები
 ახალი წლის დადგომას ელოდნენ,
1 და **2** კი არსად ჩანდნენ. საათის
 ისრები მოუთმენლად ელოდნენ,
 როდის გამოჩნდებოდა ჯადოსნური
 ლამის დადგომის მაცნე ციფრი – **12**.
 თუ არ მოვა, სულ გავჩერდებითო,
 იმუქრებოდნენ. შეშინდნენ
 ციფერბლატს შერჩენილი ციფრები და
 საძებნელად სათითაოდ გაიკრიფნენ.
 სად არ ეძებეს, ქუჩებში, ეზოებში,
 სახლებში...

დაეხმარე მათ, აპოვინე ცელქი **1**
 და **2**, რათა მათ, ხელჩაკიდებულებმა,
 ახალი წელი მოიყვანონ ამ ქალაქში.

მხატვარი რეზო ბაბრიაძე

ჟურნალ „დილას“ 2013 წელს მიენიჭა არამატერიალური
 კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის სტატუსი

მთავარი რედაქტორი: ღოღო ნიჟიანიძე
 ნახატი ყდაზე: გიორგი ჩაჩანიძისა

მის.: ზანდუკელის ქ. 1, ტელ.: 2 93 69 77

<http://www.dila.ge>, ელ-ფოსტა: dila1904@yahoo.com,

facebook: საბავშვო გამომცემლობა დილა

ფასი: 2.50 ლარი

ჟურნალი გამოდის საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა
 და სსიპ „მწერალთა სახლის“ მხარდაჭერით.

საქართველოს კულტურისა
 და ძეგლთა დაცვის
 სამინისტრო